

פְּתַח רַבִּי חֲזַקְיָה וְאָמַר, (שמות כח) וְהָאֲבָנִים תְּהִינּוּ עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עָשָׂר, אֵלֶיךָ אֲבָנֵי יִקְרִין עֲלֵאִין, דְּאִתְקְרוּן אֲבָנֵי הַמָּקוֹם, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם, וְהָאֲבָנִים עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְאִית (י"ב אֲבָנִים) תְּרִיסַר שְׂבָטִים לְתַתָּא, הֵכִי נָמִי לְעֵילָא תְּרִיסַר שְׂבָטִין, וְאִינוּן תְּרִיסַר אֲבָנִין יִקְרִין, וְכַתִּיב, (תהלים קכב) שָׁשָׁם עָלוּ שְׂבָטִים שְׂבָטֵי יְהוָה (דא רוא) עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל, דְּאִי יִשְׂרָאֵל, רְזָא דְלְעֵילָא. וְכַלְהוּ לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה', וְעַל דְּאִי וְהָאֲבָנִים תְּהִינּוּ עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

פְּתַח רַבִּי חֲזַקְיָה וְאָמַר, (שמות כח) וְהָאֲבָנִים תְּהִינּוּ עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּים עָשָׂר - אֵלוֹ אֲבָנֵי הַמָּקוֹם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית כח) וַיִּקַּח מֵאֲבָנֵי הַמָּקוֹם, וְהָרִי פָּרְשִׁיהּ. וְהָאֲבָנִים עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר שְׂבָטִים לְמִטָּה, כְּפִי גַם לְמַעְלָה שְׁנַיִם עָשָׂר שְׂבָטִים, וְהֵם שְׁתֵּים עָשָׂר אֲבָנִים יְקָרוֹת, וְכַתוּב (תהלים קכב) שָׁשָׁם עָלוּ שְׂבָטִים וְגו'. עֲדוּת לְיִשְׂרָאֵל - זֶה יִשְׂרָאֵל, סוּד שְׁלֹמְעֵלָה, וְכֻלָּם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם ה', וְעַל זֶה וְהָאֲבָנִים תְּהִינּוּ עַל שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְכַמָּה דְאִית תְּרִיסַר שְׁעֵי בִימְמָא, הֵכִי אִית תְּרִיסַר שְׁעֵי בְּלִילְיָא, בְּיוֹמָא לְעֵילָא, בְּלִילְיָא לְתַתָּא, כְּלָא דְאִי לְקַבֵּל דְּאִי הַנִּי תְּרִיסַר שְׁעֵי דְבְּלִילְיָא מִתְפַּלְגִי לְתַלְתַּת פְּלַגָּאן, וְכַמָּה מְמַנִּי תְּרִיסִין קְיָיְמִי תַּחוּתֵיהוּ, דְרַגִּין עַל דְרַגִּין, כְּלָהוּ מְמַנֵּן בְּלִילְיָא, וְנִטְלֵי טַרְפָּא בְּקַדְמִיתָא.

וְכַמוֹ שֶׁיֵּשׁ שְׁתֵּים עָשָׂר שְׁעוֹת בְּיוֹם, כְּפִי יֵשׁ שְׁתֵּים עָשָׂר שְׁעוֹת בְּלִילָה. בְּיוֹם לְמַעְלָה, וְכַלְלִיָּה לְמִטָּה. הַכֹּל זֶה כְּנֶגֶד זֶה. הַשְּׁתֵּים עָשָׂר שְׁעוֹת שֶׁל הַלֵּילָה הֵלְלוּ מִתְחַלְקוֹת לְשֵׁלֶשָׁה חֻלְקִים, וְכַמָּה מְמַנִּי מְגַנִּים עוֹמְדִים תַּחְתֵיהֶם דְרַגּוֹת עַל דְרַגּוֹת, כְּלָם מְמַנִּים בְּלִילָה, וְנִטְלֵים טַרְפָּא בְּהַתְחַלָּה.

וְכַדִּין פִּד אִתְפְּלִיג לִילְיָא, קְיָיְמִין תְּרִין (סתריין) סְדָרִין מִסְטָרָא דְאִי, וְתְרִין סְדָרִין מִסְטָרָא אַחְרָא, (ס"א י"ד) וְרוּחָא עֲלָאָה נִפְקָ (ס"א נְשִׁיב) בִּינְיָהוּ, וְכַדִּין כָּל אִינוּן אֲלָנִין דְּבַגְנָתָא דְעֵדֶן, כְּלָהוּ פְתַחֵי שִׁירְתָּא, וְקַדְשָׁא בְרִין הוּא עָאֵל בַּגְנָתָא דְעֵדֶן. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (דברי הימים א טז) אִזּו יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלִּפְנֵי יְיָ, כִּי בָא לְשֹׁפֵט אֶת הָאָרֶץ. כְּמָה דְכַתִּיב, (ישעיה יא) וְשֹׁפֵט בְּצַדֵּק יְדִלִים. בְּגִין דְּמִשְׁפַּט עָאֵל בִּינְיָהוּ וְאִתְמַלְיָא מְנַה (ס"א מְנִיחָ) גֵּן עֵדֶן.

וְאִזּו כְּשֶׁנְחַלֵּק הַלֵּילָה, עוֹמְדִים שְׁנַיִם [סתריים] סְדָרִים מְצַד זֶה וְשְׁנַיִם סְדָרִים מְצַד אַחֵר, [ו] וְרוּחַ עֲלִיּוֹנָה יוֹצֵאת [נושבת] בִּינְיָהֶם, וְאִזּו כָּל אוֹתָם הָאֵילָנוֹת שְׂבֻגִין עֵדֶן, כְּלָם פּוֹתְחִים בְּשִׁירָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס בְּגֵן עֵדֶן. זֶהוּ שְׂכַתוּב אִזּו יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר מִלִּפְנֵי ה' כִּי בָא לְשֹׁפֵט אֶת הָאָרֶץ, כְּמוֹ שְׂכַתוּב (ישעיה יא) וְשֹׁפֵט בְּצַדֵּק יְדִלִים. מִשּׁוּם שְׁמִשְׁפַּט נִכְנָס בִּינְיָהֶם וּמִתְמַלָּא מְמַנָּה [ממנו] גֵּן עֵדֶן.

וְרוּחָא דְצָפוֹן אִתְעַר בְּעֵלְמָא, וְחֻדְוָה אִשְׁתַּפַּח וְנָשִׁיב הוּא רוּחָא בְּאִינוּן בּוֹסְמִין, וְסַלְקִין רִיחִין לְעֵילָא, וּמִתְעַטְרִין (ס"א וּמִתְעַרִין) צְדִיקָא בְּעַטְרֵיהוּ,

וְרוּחַ צָפוֹן מִתְעוֹרֶרֶת בְּעוֹלָם, וְחֻדְוָה נִמְצָאת, וְנוֹשְׁבַת אוֹתָהּ הַרוּחַ בְּאוֹתָם בְּשָׁמַיִם, וְעוֹלָיִם רִיחוֹת לְמַעְלָה, וּמִתְעַטְרִים [ומתעוררים] הַצְּדִיקִים בְּעַטְרוֹתֵיהֶם

ונהנים מתוך זיו האספקלריה המאירה.

אשריהם הצדיקים שזוכים לאותו האור העליון, ואותו האור של האספקלריה המאירה מאיר לכל הצדדים, וכל אחד ואחד מהצדיקים הללו נוטל את חלקו כראוי לו, והיה נוטל [וכך מאיר] כל אחד ואחד כפי מעשיו שעשה בעולם הזה. יש מהם שמתבשרים מאותו אור שנטל חברים יותר ומאיר, והרי פרשוה. חלקו של הלילה, מפאן מתחיל הלילה להכנס. כמה שומרי החק מתעוררים ומשוטטים בעולם ופותרים הסגורים, ואחר כך כמה מינים למיניהם, כמו שבארנו. ואז, כשנחלק הלילה, צד צפון יורד [מאיר הארץ] מלמעלה למטה, ואוחז בלילה עד שני חלקים של הלילה.

אחר כך מתעורר צד דרום, עד שמגיע הבקר, וכשמגיע הבקר אז הדרום והצפון אוחזים בו, ואז באים ישראל למטה, מעלים אותה בתפלותיהם ובקשותיהם למעלה, עד שעולה ונגנזת ביניהם, ונוטלת ברכות מהראש [של המקדש] של כל הראשים.

ומתברכת מאותו הטל שנמשך מלמעלה, ומאותו הטל נחלק לכמה צדדים, וכמה רכבות גזונים מאותו הטל, וממנו עתידים להחיות המתים. זהו שכתוב (ישעיה כז) הקיצו ורננו שכני עפר כי טל ארות טלך, טל מאותם האורות העליונים שמאירים למעלה.

עד שהיו יושבים, נחלק הלילה. אמר לו רבי יהודה לרבי יוסי, עכשו רוח צפון מתעוררת והלילה נחלק, וכעת הזמן שהקדוש ברוך הוא מתאוה לקול הצדיקים שבעולם הזה,

ומתהפך מגו זיוא דאספקלריאה דנהרא. זכאין אינון צדיקיא, דזכאן לההוא נהורא עלאה, וההוא נהורא דאספקלריאה דנהרא, נהיר לכל סטרין, וכל חד וחד מאלין צדיקיא, נטיל לחולקיה פדקא חזי ליה, והיה נטיל (ס"א והכי נהיר) כל חד וחד כפום עובדוי דעבד בהאי עלמא, (מאינון) אית מנהון דמתכספי, מההוא נהירו דנטיל חבריה (דף רלב א"ו) יתיר ונהיר, והא אוקמוה.

חולקיה דליליא, מפד שארי ליליא למיעל. כמה גרדיני נמוסין מתערין, ושטאן בעלמא, ופתחין סתימין, ולבתר כמה זינין לזנייהו, כמה דאוקימנא. וכדין פד אתפליג ליליא, סטרא דצפון נחית (נהיר נהיר) מעילא לתתא, ואחיד ביה בליליא, עד תרין חולקין דליליא.

ולבתר סטרא דדרום אתער, עד דאתי צפרא. וכד אתי צפרא, כדין דרום וצפון אחידו ביה, וכדין אתאן ישראל לתתא, סלקין לה בצלותהון ובעותהון לעילא, עד דסלקא ואתגניזת בינייהו. ונטלא ברכאן מרישא (דמלכא) דכל רישין.

ואתברכא מההוא טלא דאתמשכא מלעילא. ומההוא טלא פריש לכמה סטרין, וכמה רבוון אתגנו מניה מההוא טלא, ומניה עתידין לאחייא מיתייא. הדא הוא דכתיב, (ישעיה כז) הקיצו ורננו שוכני עפר כי טל אורות טלך. טלא מאינון נהורין עלאין דנהרין לעילא.

עד דהוו יתבי אתפליג ליליא, אמר ליה רבי יהודה לרבי יוסי, השתא רוחא דצפון אתער, וליליא אתפליג, והשתא עדנא דקדשא בריך הוא תאיב לקלהון דצדיקיא

אותם שעוסקים בתורה. כעת הקדוש ברוך הוא מקשיב וְלְקוֹל דְּבָרֵיהֶם לְנוּ בְּמָקוֹם הַזֶּה, לֹא נִפְסִיק בְּדַבְרֵי הַתּוֹרָה.

פִּתַח וְאָמַר, הַמְּלָאךָ הַגָּאֵל אֲתִי מִכָּל רָע. הָרִי נִתְבָּאֵר וּפְרִשׁוּהָ, אָבֵל בֹּא רָאָה, כְּתוּב (שְׁמוֹת כג) הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח מְלָאךְ וָגו', זֶהוּ מְלָאךְ גּוֹאֵל הָעוֹלָם, שְׁמִירְתָם שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם, וְזֶהוּ שְׁמֹזְמִין בְּרִכּוֹת לְכָל הָעוֹלָם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא נוֹטֵל אוֹתָם בַּהֲתַחֲלָה, וְאַחַר כֵּן הוּא מֹזְמֵן אוֹתָם לְעוֹלָם, וְלִכֵּן כְּתוּב הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח מְלָאךְ לְפָנֶיךָ. (שם לו) וְשִׁלַּחְתִּי לְפָנֶיךָ מְלָאךְ.

וְזֶהוּ מְלָאךְ שֶׁלְּפַעֲמִים זָכַר וְלְפַעֲמִים נִקְבָּה, וְכֵן הוּא, שְׁבֻזְמֵן שֶׁהוּא מֹזְמֵן בְּרִכּוֹת לְעוֹלָם [לְמַעַלְהָ], אִזּוֹ הוּא זָכַר וְנִקְרָא זָכַר. בְּזָכַר שְׁמֹזְמֵן בְּרִכּוֹת [לְמַעַלְהָ] לְנִקְבָּה, כֵּן הוּא מֹזְמֵן בְּרִכּוֹת לְעוֹלָם. וּבִזְמֵן שְׁעוֹמֵד בְּדִין עַל הָעוֹלָם, אִזּוֹ נִקְרָא נִקְבָּה, כִּנְקָבָה הַמְּעַפְרַת, כֵּן הוּא מִתְמַלֵּא מִן הַדִּין, וְאִזּוֹ נִקְרָא נִקְבָּה. וְעַל זֶה לְפַעֲמִים נִקְרָא זָכַר וְלְפַעֲמִים נִקְרָא נִקְבָּה, וְהַפֵּל סוּד אַחַד.

כְּמוֹ זֶה כְּתוּב (בְּרֵאשִׁית א) וְאֵת לַהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֵּכֶת. יֵשׁ מְלָאכִים שְׁלוּחִים בְּעוֹלָם שְׁמִתְהַפְּכִים לְכַמָּה גּוֹנִים, לְפַעֲמִים נִקְבּוֹת לְפַעֲמִים זָכְרִים, לְפַעֲמִים דִּין לְפַעֲמִים רַחֲמִים, וְהַפֵּל בְּגוֹן אַחַד. כְּמוֹ זֶה הַמְּלָאךְ הַזֶּה הוּא בְּגוֹנִים רַבִּים, וְכָל הַגּוֹנִים שֶׁבְּעוֹלָם יִשָּׁנִם בְּמָקוֹם הַזֶּה, וְסוּד זֶה (יְחֻזְקָא א) כְּמִרְאֵה הַקִּשְׁתִּי אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵינֵי הַגֹּשֶׁם כִּן מִרְאֵה הַנֶּגֶה סָבִיב הוּא מִרְאֵה דְמוּת כְּבוֹד ה'. וְכְמוֹ שֵׁישׁ בּוֹ כָּל אֵלוֹ הַגּוֹנִים, כֵּן גַּם מְנַהֵג אֵת כָּל הָעוֹלָם.

בְּהֵאֵי עֲלָמָא, אֵינּוּן דְּמִשְׁתַּדְּלֵי בְּאוּרֵייתָא. הַשְׁתָּא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא צִיִּית (לְקוֹל מַלְאִיְהוּ) לְן בְּהֵאֵי אַתְר, לֹא נִפְסוּק מְלִי דְאוּרֵייתָא.

פִּתַח וְאָמַר, הַמְּלָאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִכָּל רָע, הֵא אֲתָמַר וְאוֹקְמוּהָ. אָבֵל תָּא חַזִּי, כְּתִיב, (שְׁמוֹת כג) הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח מְלָאךְ וָגו', דָּא הוּא מְלָאךְ דְּאִיהוּ פְּרוּקָא דְעֲלָמָא, נְטִירוֹ דְּבְנֵי נִשְׂא, וְהֵאֵי אִיהוּ דְּאִזְמִין בְּרִכָּאן לְכָל עֲלָמָא, בְּגִין דְּאִיהוּ נְטִיל לוֹן בְּקַדְמִיתָא, וְלְבַתֵּר אִיהוּ אִזְמִין לוֹן בְּעֲלָמָא. וּבְגִין דָּא כְּתִיב, הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח מְלָאךְ לְפָנֶיךָ. (שְׁמוֹת לג) וְשִׁלַּחְתִּי לְפָנֶיךָ מְלָאךְ.

וְהֵאֵי אִיהוּ מְלָאךְ דְּלִזְמַנִּין דְּכַר וְלִזְמַנִּין נוֹקְבָא, וְהָכִי אִיהוּ. דְּבִזְמַנָּא דְּאִיהוּ אִזְמִין בְּרִכָּאן לְעֲלָמָא (לְעִילָא), כְּדִין אִיהוּ דְּכַר, וְאִקְרִי דְּכַר. כְּדִכּוּרָא דְּאִזְמִין בְּרִכָּאן (לְתַתָּא) לְנוֹקְבָא, הָכִי אִיהוּ אִזְמִין בְּרִכָּאן לְעֲלָמָא. וּבִזְמַנָּא דְּקִיּוּמָא בְּדִינָא עַל עֲלָמָא, כְּדִין אִקְרִי נוֹקְבָא. כְּנוֹקְבָא דְּאִיהוּ עוֹפְרָא, הָכִי אִיהוּ אֲתַמְלִי מִן דִּינָא, וְכְדִין אִקְרִי נוֹקְבָא. וְעַל דָּא לִזְמַנִּין אִקְרִי דְּכוּרָא, וְלִזְמַנִּין אִקְרִי נוֹקְבָא, וְכֹלָא רְזָא חֲדָא.

בְּגוֹוְנָא דָּא כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית ג) וְאֵת לַהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֵּכֶת, מְלָאכִין אִית שְׁלוּחִין בְּעֲלָמָא, דְּמִתְהַפְּכִין לְכַמָּה גּוֹוְנִין, לִזְמַנִּין נוֹקְבִי, לִזְמַנִּין דְּכוּרִי, לִזְמַנִּין דִּינָא, לִזְמַנִּין רַחֲמִי, וְכֹלָא בְּחַד גּוֹוְנָא. כְּגוֹוְנָא דָּא הֵאֵי מְלָאךְ, בְּגוֹוְנִין סְגִיאִין אִיהוּ, וְכָל גּוֹוְנִין דְּעֲלָמָא, כְּלָהוּ אִיתְנָהוּ בְּהֵאֵי אַתְר. וְרְזָא דָּא, (יְחֻזְקָא א) כְּמִרְאֵה הַקִּשְׁתִּי אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵינֵי בְּיוֹם הַגֹּשֶׁם כִּן מִרְאֵה הַנֶּגֶה סָבִיב הוּא מִרְאֵה דְמוּת כְּבוֹד ה'. וְכַמָּה דְּאִית בֵּיה כָּל אֵינּוּן גּוֹוְנִין, הָכִי נְמִי אֲנַהֵיג לְכָל עֲלָמָא: (דף רלב ע"ב).

תוספתא

רחימי עלאי, מארי דסכלתנו אסתפלו, הורמני ידיען בקולפי דסיכתא, קריבו למנדע, מאן מנכון מארי דעיינין בסכלתנו, וידע בשעתא דסליק ברעיותא דרזא דרזין, לאפקא תלת גווינין פחדא כלילן, ואינון, חורר וסומק וירוק, תלת גווינין פחדא אשתליכאן דא עם דא, מזדווגן (ס"א מודלגן) דא עם דא, מגרופיא תתא אצטבע, ונפקא מגו גווינין אלין.

וכל גווינין אלין, אתחזון בהאי. חיזו איהו לאסתפלא, פעינא דבדולחא אתחזי בשעתא. פגוונא דבטש בגווה, הכי אתחזי לבר. אלין תלת גווינין סחרן להאי, וגוונא אזלא סלקא ונחתא קסטורין דקטרא קביעי בגוון (ס"א בגווה).

גווינין סחרין (ס"א גווינין) פלילן פחדא, סלקין לה לעילא ביממא, ונחתא פלילא. שרגא דדליק אתחזי בלילא, ביממא אסתתרת נהורא, טמירא במאתן וארבעין ותמניא עלמין, כלהו אזלין לגווה (ס"א בגווה) מלעילא לתתא, גו תלת מאה ושתין וחמש שייפין גניזא ואתפסיא לתתא.

מאן דמפשפש לאשפחא לה, יתבר גדפין קליפין טמירין, ויפתח תרעין. מאן דזכי למיחמי, יחמי גו ידיעה וסכלתנו, פמאן דחמי בתר כותלא. פר מן משה נביאה מהימנא עלאה, דהנה חמי ליה עינא בעינא, לעילא באתר דלא אתיידע.

מאן דלא זכי, דחו ליה לבר, פמה חבילי טהירין אנדמנו לגביה, אנדמנו נפקי עליה, ואפיקו ליה דלא יסתפל בענוגא דמלכא. ווי לון לאינון חייבין דעלמא, דלא זכאן לאסתפלא, פמה דאת אמר, (במדבר ד) ולא יבאו לראות כבלע את הקדש וגו'.

אמר רבי יהודה, מסתפל הוינא, והא מגו זהירין אלין, מסתפלן נשמטהון דצדיקנא, פד אתדבקו בהאי

תוספתא

אחובים עליונים, בעלי התבונה, התבוננו. מושלים היודעים בהפאת ההבטה התקרבו לדעת, מי מכם בעלי עינים בתבונה, ויודע בשעה שעולה ברצון של סוד הסודות להוציא שלשה גונים כלולים כאחד, והם לכן אדם וירק, שלשה גונים משלבים כאחד זה בזה, מתיחדים זה עם זה. מגרפה תחתונה נצבעת ויוצאת מתוף הגונים הללו.

וכר הגונים האלו נראים בזה, מראה הוא להסתפל, פצין הבדלח נראה בשעה. פמו שמפה בתוכה, פך נראה בחוץ. שלשת הגונים הללו סוכבים את זה, והגון הולף, עולה ויורד. היכלות הקשר קבועים בגון [בתוכה].

גונים מקיפים [גונים] כלולים כאחד, מעלים אותה למעלה ביום ומורידים בלילה. נר שדולק נראה בלילה. ביום נסתר האור ומתחבא במאתים ארבעים ושמונה עולמות, שכלם הולכים לתוכה [בשביעה] מלמעלה למטה בתוף שלש מאות ששים וחמשה איברים גנוזה, ומכוסה למטה.

מי שמחפש למצא אותה, ישבר כנפים קלפות נסתרות ויפתח שערים. מי שזוכה לראות, יראה תוף ידיעה ותבונה כמי שרואה אחר הכתל, פרט למשה הנביא הנאמן העליון שהיה רואה אותה עין בעין, למעלה במקום שלא ידוע.

מי שלא זוכה, דוחים אותו החוצה. פמה קבוצות בעלי דין מזדמנים אליו, מזדמנים ויוצאים עליו, ומוציאים אותו שלא יסתפל בענג המלך. אוי להם לאותם הרשעים של העולם שלא זוכים להסתפל, כמו שנאמר ולא יבאו לראות כבלע את הקדש וגו'.

אמר רבי יהודה, הייתי מסתפל, ויהרי מתוף הזהרים הללו מסתכלות נשמות הצדיקים, כשנדבקו במקום הזה. מתוף הזהרים הללו מסתכלות נשמות הצדיקים. אותם גונים עולים ונכללים